

BOLALARDA QANDLI DEABIT KASALLIGI .

Siyob Abu Ali ibn Sino

nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

RAVSHANOVA KUMUSHBIBI QOBIL QIZI

Annotatsiy: Qandli diabet insulin sekretsiyasi (1-toifa) yoki periferik insulin qarshiligi (2-toifa) bo'lib, giperglikemiya keltirib chiqaradi. Erta alomatlar giperglikemiya bilan bog'liq bo'lib, polidipsiya, polifagiya, poliuriya va vazn yo'qotishni o'z ichiga oladi. Hozirgi kunda bolalarda ham qandli deabet keng tarqalib , bolalar bu kasallikdan aziyat chekmoqda.

Abstract: Diabetes mellitus is a disease of insulin secretion (type 1) or peripheral insulin resistance (type 2), causing hyperglycemia. Early symptoms are associated with hyperglycemia and include polydipsia, polyphagia, polyuria, and weight loss. Nowadays, diabetes mellitus is also widespread in children, and children are suffering from this disease.

Tashxis plazmadagi glyukoza darajasini o'lchash orqali amalga oshiriladi. Davolash turiga bog'liq, ammo qondagi glyukoza miqdorini kamaytiradigan dori-darmonlarni, parhezni va jismoniy mashqlarni o'z ichiga oladi.

Bolalardagi 1-toifa diabet - bu bolangizning tanasi endi muhim gormon (insulin) ishlab chiqarmaydigan holat. Farzandingiz omon qolish uchun insulinga muhtoj, shuning uchun etishmayotgan insulin in'ektsiya yoki insulin pompasi bilan almashtirilishi kerak. Bolalardagi 1-toifa diabet ilgari balog'atga etmagan diabet yoki insulinga bog'liq diabet sifatida tanilgan.

Bolalarda 1-toifa diabet tashxisi, ayniqsa, boshida juda qiyin bo'lishi mumkin. To'satdan siz va farzandingiz - bolaning yoshiga qarab - qanday qilib in'ektsiya

qilishni, uglevodlarni hisoblashni va qon shakarini nazorat qilishni o'rganishingiz kerak. Bolalarda 1-toifa diabetni davolash mumkin emas, ammo uni boshqarish mumkin. Qon shakarini nazorat qilish va insulin yuborish sohasidagi yutuqlar 1-toifa diabetga chalingan bolalar uchun qon shakarini boshqarish va hayot sifatini yaxshiladi.

Bolalarda 1-toifa diabetning belgilari va belgilari odatda tez rivojlanadi va quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Chanqoqlik kuchaygan
- Tez-tez siyish, hojatxonaga o'rgatilgan bolada, ehtimol, yotoqda namlash
- Haddan tashqari ochlik
- Qasddan vazn yo'qotish
- Charchoq
- Achchiqlanish yoki xatti-harakatlarning o'zgarishi
- Mevali hidli nafas

1-toifa diabetning aniq sababi noma'lum. Ammo 1-toifa diabet bilan og'rigan ko'pchilik odamlarda organizmning immunitet tizimi - odatda zararli bakteriyalar va viruslar bilan kurashadi - oshqozon osti bezidagi insulin ishlab chiqaruvchi (adalet) hujayralarini noto'g'ri yo'q qiladi. Bu jarayonda genetika va atrof-muhit omillari muhim rol o'ynaydi.

Oshqozon osti bezining orol hujayralari vayron bo'lgandan so'ng, bolangiz oz miqdorda insulin ishlab chiqaradi yoki umuman ishlab chiqarmaydi. Insulin energiya uchun shakarni (glyukoza) qon oqimidan tana hujayralariga ko'chirishning muhim vazifasini bajaradi. Oziq-ovqat hazm bo'lganda shakar qon oqimiga kiradi. Etarli insulin bo'lmasa, bolangizning qon oqimida shakar to'planadi. Bu davolanmasa, hayot uchun xavfli asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin.

1-toifa diabet tanadagi asosiy organlarga ta'sir qilishi mumkin. Qon shakar darajasini ko'pincha me'yorga yaqin ushlab turish ko'plab asoratlar xavfini sezilarli darajada kamaytiradi.

Murakkabliklar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin: Yurak va qon tomirlari kasalligi. Qandli diabet farzandingizning hayotida toraygan qon tomirlari, yuqori qon bosimi, yurak xastaligi va insult kabi kasalliklarni rivojlanish xavfini oshiradi. Nervning shikastlanishi. Haddan tashqari shakar bolangizning asablarini oziqlantiradigan mayda qon tomirlarining devorlarini shikastlashi mumkin. Bu karincalanma, uyqusizlik, yonish yoki og'riqni keltirib chiqarishi mumkin. Nervning shikastlanishi odatda uzoq vaqt davomida asta-sekin sodir bo'ladi.

Buyrak shikastlanishi. Qandli diabet buyraklardagi ko'plab mayda qon tomirlari klasterlariga zarar etkazishi mumkin, ular bolaning qonidan chiqindilarni filtrlaydi. Ko'zning shikastlanishi. Qandli diabet ko'zning to'r pardasining qon tomirlariga zarar etkazishi mumkin, bu esa ko'rish muammolariga olib kelishi mumkin.

Osteoporoz. Qandli diabet suyakning mineral zichligini pasaytirishi mumkin, bu sizning bolangiz katta yoshdagi osteoporoz xavfini oshiradi.

Farzandingizga diabet asoratlarining oldini olishga yordam berishingiz mumkin:

- Qon shakarini iloji boricha yaxshi nazorat qilish uchun bolangiz bilan ishlash
- Farzandingizga sog'lom ovqatlanish va muntazam jismoniy faollik bilan shug'ullanish muhimligini o'rgatish
- Farzandingizning qandli diabet bo'yicha mutaxassisi bilan muntazam tashrif buyurishni rejalashtirish

1-toifa diabetga chalingan bolalar qalqonsimon bez kasalligi va çölyak kasalligi kabi boshqa otoimmün kasalliklar xavfi ostida. Farzandingizning tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayderi ushbu holatlar uchun testlarni tavsiya qilishi mumkin.

Hozirda 1-toifa diabetning oldini olishning aniq usuli yo'q, ammo bu juda faol tadqiqot sohasi.

Buzilish xavfi yuqori bo'lgan bolalarda 1-toifa diabet bilan bog'liq antikorlar 1-toifa diabetning birinchi belgilari paydo bo'lishidan bir necha oy yoki hatto yillar oldin aniqlanishi mumkin. Tadqiqotchilar quyidagilar ustida ishlamoqda: Kasallik xavfi yuqori bo'lgan odamlarda 1-toifa diabetning boshlanishini oldini olish yoki kechiktirish. Yangi tashxis qo'yilgan odamlarda orol hujayralarining keyingi yo'q qilinishini oldini olish.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. ElSayed NA, Aleppo G, Aroda VR, et al: 2. Classification and Diagnosis of Diabetes: Standards of Care in Diabetes-2023 [published correction appears in Diabetes Care. 2023 Feb 01]
2. Libman I, Haynes A, Lyons S, et al: ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2022:
3. Wallace AS, Wang D, Shin JI, Selvin E: Screening and Diagnosis of Prediabetes and Diabetes in US Children and Adolescents